

24 МАЙ – ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА ПРОСВЕТА И КУЛТУРА И НА СЛАВЯНСКАТА ПИСМЕНОСТ

“Създаването на славянската азбука в средата на IX в. като звуково писмо, основано върху говоримия народен език на българските славяни от Солунско, поставя началото на нов етап в развитието на българската култура. Това е също нов етап в културното развитие на всички останали славянски племена, които по това време са пръснати върху огромни територии от Средна и Югоизточна Европа и именно през този период постепенно започват да се обединяват в различни държавни структури...

...На въпроса защо се появява славянската писменост, може да се отговори накратко: създаването на специална азбука за славяните през средата на IX век е израз преди всичко на намерили обществени потребности сред най-напредналите в общественото си развитие славянски племена и народи като израз на приобщаването им към християнската култура при запазване на тяхната независимост и специфични особености.

...Създавайки отлично функционираща писмена система, Константин-Кирил и Методий поставят основите на една нова писмена цивилизация в Европа, променила съществено облика на цялостното развитие на европейската духовна култура. За пръв път в средновековна Европа те създават нова цялостна и завършена писмена система, отразяваща по най-съвършен начин особеностите на един жив народен говор, за пръв път превеждат на говорим народен език всички най-важни богослужбени текстове и въвеждат изградения от тях нов книжовен език в богослужението, за пръв път целенасочено и системно разпространяват една нова писменост и просвета на народен език.

Получила шанса да се развива на общоразбираем език, благодарение на подкрепата на българската държава, славянската писмена култура успява да установи своя ниша в европейското културно пространство. Мъдрата политика на българските князе Борис и Симеон стабилизира положението на славянската писменост в България. Просъществувала у нас спокойно повече от столетие, от края на X в. тя се разпространява от България сред всички южни и източни славяни. Така на българите и на България всъщност се дължи историческата заслуга за оцеляването на славянската писменост, единствена в средновековна Европа, която се развива на език, съвременен на нейната поява”.

(Из словото на ст.н.с. д-р Светлина Николова, директор на Кирило-Методиевския научен център, произнесено на тържественото събрание на БАН по случай 24 май 2006, публикувано в *Информационния бюлетин на БАН*, 2006, № 5. Текстът е поместен с любезното съдействие на авторката).